

3	Overige adviesaanvragen		Aantal voorgaande behandelingen: 4
190001	Bouwadres Soort bouwwerk Omschrijving Welstandsnota Bestemmingsplan	Marken Niet van Toepassing <i>Beschermd dorpsgezicht</i> Esthetisch programma van Eisen - Dijkversterking Marken Historische kern Marken Voldoet aan bestemmingsplan	
<i>grote com.</i>	<i>Bevindingen 07-01-2019</i>	<i>Het Esthetisch Programma van Eisen ten behoeve van de dijkversterking van Marken ligt voor. In 2017 is het Kader Ruimtelijke kwaliteit dijkversterking Marken goedgekeurd door de raad en het college en verder uitgewerkt in het nu voorliggende PvE. De omringdijk van Marken is een markant element: hij is laag en overwegend opvallend smal en steil waardoor hij een compacte vorm kent. De dijk maakt deel uit van het rijks beschermd dorpsgezicht. Om Marken voor de komende 50 jaar tegen hoogwater te beschermen is het noodzakelijk om de Westkade (inclusief de haven) en de Zuidkade van de omringdijk te versterken. Voor beide kades geldt dat ze zijn afgekeurd op hoogte en binnenwaartse stabiliteit. Ook laat de sterkte van de steenbekleding te wensen over. De nieuwe dijk aan de west- en zuidzijde wordt vanaf de teensloot buitenwaarts verschoven. Het huidige dijklichaam verdwijnt, de nieuwe dijk krijgt een brede binnenberm en een hogere kruin. Voor het behoud van de bestaande cultuurhistorische en ruimtelijke waarden van de Rozenwerf en de Heuvel is hier een specifiek toegesneden profiel ontwikkeld. Het doel is ervoor te zorgen dat de dijk ruimtelijk goed wordt ingepast in het beschermde dorpsgezicht. Het tracé van de oude dijk blijft als herinnering zichtbaar door de teensloot te laten liggen. Het grillige verloop daarvan vormt een herkenbaar contract met het rechtse nieuwe dijktracé. Het verloop van de nieuwe ringdijk om Marken is strakker en hoekiger dan de bestaande, het is geen kopie. Het tracé van de nieuwe dijk vindt zijn basis in het accentueren van de markante knikpunten van het oude tracé. De knikpunten en verspringingen van de as van de dijk krijgen betekenis door ze te verbinden aan bestaande waardevolle elementen aan de dijk, en aan nieuwe waarden, zoals natuur, strandjes of uitzichtpunten. Het nieuwe dijkprofiel van de Westkade en Zuidkade is bepalend voor de omlijsting van het eiland. Het profiel moet passen bij de fijne schaal van Marken en herkenbaarheid geven. De kenmerken van de oude dijk worden daarom vertaald in het nieuwe profiel. Een smalle kruin met steile taluds die helder afsteekt tegen de binnen- en buitenberm.</i> <i>Bevindingen commissie:</i> Door het monumenten-lid van de commissie is een cultuurhistorische analyse gemaakt waarbij vooral gekeken is naar de historische geografie. De dijk verbeeldt ruim 900 jaar geschiedenis en de strijd tegen het water. Het oude traject met de knikpunten is in de huidige staat min of meer nog beleefbaar. De nota schrijft voor: het versterken van cultuurhistorische waardevolle stedenbouwkundige structuur en bebouwingskarakteristieken. De commissie geeft daarom aan dat het beeld van Marken vanaf het land én vanaf het water niet te veel aangetast mag worden en dat de oude dijk zoveel mogelijk gehandhaafd dient te blijven. Tevens zijn er onder de oude dijk nog veel vroege sporen aanwezig die archeologisch van betekenis zijn. De bovengenoemde knikpunten wijken in de huidige situatie geleidelijk naar binnen en worden in de nieuwe dijk recht getrokken. De commissie adviseert juist deze kaapvorm erin te laten en de knikpunten niet recht te trekken waardoor de oude dijk afleesbaar blijft. Zij vraagt aandacht voor afleesbaar houden en waar nodig weer zichtbaar maken van de oude dijkstructuren. De commissie zal ter plekke gaan kijken en wil graag de gemachtigden uitnodigen voor een gesprek.	
	<i>Advies 07-01-2019</i>	<i>collegiaal overleg</i>	
	<i>Mon. Advies 07-01-2019</i>	<i>collegiaal overleg</i>	
<i>grote com.</i>	<i>Bevindingen 21-01-2019</i>	<i>De omgevingsmanager en adviseur ruimtelijke kwaliteit van Rijkswaterstaat en de landschapsarchitect zijn aanwezig voor een toelichting. Meegedeeld wordt dat het ontwerpprojectplan gereed is en binnenkort bij de Provincie Noord-Holland wordt neergelegd. De basis is het Kader Ruimtelijke Kwaliteit en dit is consequent doorgevoerd in het Esthetisch Programma van Eisen. Het Esthetisch Programma van Eisen is beoordeeld door een extern landschapsbureau. Tevens wordt een Kwaliteitsteam geformeerd om de ruimtelijke kwaliteit te waarborgen.</i>	

		Door de landschapsarchitect wordt het Esthetisch Programma van Eisen toegelicht. De nieuwe dijk wordt ongeveer 30 meter naar buiten gelegd en dient een duidelijke overgang te zijn naar een andere tijdsperiode, waarbij alleen de teensloot nog de beweging van de oude dijk laat zien. De nieuwe dijk wordt meer hoekig en zal bestaan uit langere lijnen waardoor een contrast ontstaat tussen wat oud en nieuw is. De contouren van Marken blijven echter herkenbaar op de hoekpunten, dat geen harde hoekpunten zullen zijn, maar iets gebogen. Het doel van het Esthetisch Programma van Eisen is ervoor te zorgen dat de dijk ruimtelijke goed wordt ingepast in het beschermde stads- en dorpsgezicht van Marken. Het programma van eisen zal inzicht en inspiratie bieden om in te spelen om de bestaande waarden en het ontwikkelen van nieuwe waarden aan de hand van spelregels. Bevindingen commissie: De commissie heeft waardering voor het proces waarmee de dijkversterking van Marken wordt aangepakt. Het is goed dat het Esthetisch Programma van Eisen in dit stadium met de commissie wordt besproken. Een deel van de commissie heeft een locatiebezoek gebracht en door de monumentendeskundige van de commissie is een conceptadvies opgesteld dat met de aanvragers gedeeld zal worden. De voorgestelde ingrepen aan de dijk zijn zeer fors, waardoor belangrijke cultuurwaarden verloren dreigen te gaan. In het huidige verloop van met name de Zuiddijk, zijn de talloze kleine aanpassingen uit het verleden zichtbaar en voelbaar. Dit is een wezenlijk onderdeel om 'de strijd tegen het water' op Marken voelbaar en beleefbaar te laten zijn. Belangrijk zijn de subtiele bochten in de dijk die zorgen voor kleine subtiele veranderingen in het perspectief op dan eens het open water en dan weer de sloten en waterlopen in het land. Deze karakteristieke amorfe cultuurhistorische structuren worden in het nieuwe plan recht getrokken en zullen niet meer herkenbaar zijn. De nota stelt als uitgangspunt het behouden en waar mogelijk versterken van de cultuurhistorische waardevolle stedenbouwkundige structuur en bebouwingskarakteristieken. De commissie is van mening dat in het voorliggende plan de strakheid in de dijk te dominant aanwezig is waardoor de subtiliteit van de middeleeuwse dijk onvoldoende beleefbaar wordt. De commissie stelt dan ook voor meer verfijning in het plan aan te brengen, de spelregels aan te scherpen en erfgoed en cultuurhistorie meenemen in de meekoppelkansen. Tevens biedt de commissie aan deelgenoot te zijn van het K-team, op voorwaarde dat de gemeente hiermee instemt.
	Advies 21-01-2019	collegiaal overleg
	Mon. Advies 21-01-2019	collegiaal overleg
grote com.	Bevindingen 04-03-2019	De omgevingsmanager en landschapsarchitect zijn aanwezig voor een toelichting. Onder andere naar aanleiding van de opmerkingen van de commissie zijn er wijzigingen in het EPvE doorgevoerd. In de inleidende tekst van hoofdstuk 2 'Dijktracé' zijn de randvoorwaarden aangescherpt om de cultuurhistorische betekenis te benadrukken van de knikpunten in relatie tot bestaande waardevolle plekken. In de eisen is aangegeven dat nieuwe knikpunten in ieder geval samenvallen met de nu in kaart aangegeven bestaande waardevolle plekken, hier worden de sluizen ook expliciet benoemd. Bestaande waardevolle plekken worden dus altijd met een knikpunt inzichtelijk gemaakt. Tevens is in de eisen aangegeven dat dijkstrekken niet in elkaars verlengde mogen liggen, hierdoor zal wisseling in perspectief beter geborgd zijn. Bevindingen commissie: De commissie heeft waardering voor de inspanning die gepleegd wordt. Zij is positief over de aanpassingen in de tekst en het meer aanscherpen van de eisen waaraan het ontwerp dient te voldoen. De commissie constateert echter wel een fundamenteel verschil in ontwerpbenadering. De Notitie Ruimtelijke Ontwerpcriteria van Bosch Slabbers landschapsarchitecten spreekt van een nieuwe dijk die hoekig en scheggerig dient te zijn, terwijl in het Kader Ruimtelijke Kwaliteit staat omschreven: 'met de vele knikpunten en relatief korte rechtstanden toont de omringdijk zich niet zo zeer als het product van een groot ontwerp, maar meer als het resultaat van een eeuwenlang proces. Dat maakt deze dijk ruimtelijk en cultuurhistorisch interessant en qua maat en schaal passend bij Marken. Het is essentieel dat in het nieuwe ontwerp het karakter van

		een zich door de tijd ontwikkeld element behouden blijft. Dat betekent met name voor de Zuid- en Westdijk behoud van de knikpunten en korte rechtstanden. 'De Notitie Ruimtelijke Ontwerpcriteria is niet vastgesteld door de gemeenteraad en vormt daarom geen doorslaggevend afwegingskader, tevens gaat deze notitie voorbij aan het karakter van de huidige, subtiële, bochtige dijk. Een heikel punt zijn de teksten die als richtinggevende eisen zijn meegegeven en bijvoorbeeld gevolgen zullen hebben voor de grote bocht richting vuurtoren op de noordoostelijke punt van het eiland en die in het nieuwe ontwerp een rechte lijn zal worden tussen twee knikpunten. Het EPvE zegt hierover het volgende: Tussen knikpunten zijn maximaal 2 verspringingen van de as of extra knikpunten in het tracé van de nieuwe dijk toegestaan. Bestaande waardevolle plekken worden altijd geaccentueerd door een knikpunt of verspringing. (zie pagina 11). De commissie is van mening dat richtinggevende eisen voor het behoud van het karakter van de huidige subtiële en bochtige dijk tekort schieten. Het beperken van het extra aantal knikpunten tot een maximum van twee draagt niet bij aan oplossingen op de lange stukken en er wordt niet gesproken over een minimum waardoor er geen verplichting kan worden afgedwongen. Bovendien suggereert de methodiek van het toevoegen van 2 extra knikpunten tussen de aangegeven knikpunten in het EPvE dat dit overal automatisch tot goede resultaten zal leiden. Ten zuidwesten van de Rozenwerf en bij de lange flauwe bocht in de dijk ten zuidwesten van de vuurtoren, zal het effect zijn dat er lange rechtstanden ontstaan die refereren aan 'groot ontwerp' en dat is precies wat zou moeten worden voorkomen. De commissie is van mening dat op deze wijze veel van de karakteristieke waarden verloren zullen gaan en zij stelt dan ook voor, althans voor het gehele zuidelijke deel van de omringdijk Marken, in het EPvE van het beeld van een hoekige en scheggerige dijk af te stappen en de tekst van het Kader Ruimtelijke Kwaliteit op te nemen in het EPvE als richtlijn voor de ontwerpers. Tevens geeft de commissie aan graag onderdeel te willen zijn van het K-team dat wordt opgericht om de ruimtelijke kwaliteit te bewaken. Zie ook de bijlage waarin de kritische posities langs de dijk zijn aangegeven.
	Advies 04-03-2019	collegiaal overleg
	Mon. Advies 04-03-2019	collegiaal overleg
grote com.	Bevindingen 01-04-2019	De omgevingsmanager en adviseur ruimtelijke kwaliteit van Rijkswaterstaat en de landschapsarchitect zijn aanwezig voor een toelichting. Het EPvE is op een aantal punten aangepast naar aanleiding van de opmerkingen van de commissie. Bevindingen commissie: De commissie dankt de aanvragers voor het indienen van de visualisatie met daarin op globale wijze ingetekend wat het eindbeeld zal zijn. Op deze wijze wordt het voor de commissie meer duidelijk welke invloed de nieuwe dijk heeft. Het blijft voor de commissie namelijk moeilijk te begrijpen waar zij uiteindelijk akkoord op dient te geven en zij is van mening dat de spelregels voor het behoud van het karakter van de huidige subtiële en bochtige dijk, op onderdelen, nog tekort schieten. De commissie plaatst vooral vraagtekens bij de geboden vrijheid die bij de aanbesteding wordt meegegeven en expliciet wordt bij het woord 'mag'. De mogelijkheid die daarmee geboden wordt om maximaal twee extra knikpunten toe te voegen in plaats van deze verplicht te stellen zal de bouwer niet snel overwegen wanneer geen EMVI wordt toegepast. De commissie is van mening dat de geformuleerde spelregels met name tekort zullen schieten op de langere dijkttrajecten tussen de zogenaamde 'kapen'. Zij uit hierbij met name haar zorgen over de lange flauwe bocht ('baai') ten zuidwesten van de vuurtoren; hier zal het effect zijn dat er lange rechtstanden ontstaan, terwijl deze juist voorkomen dienen te worden. De lange flauwe bocht dient echt een baai te blijven en ook zo te worden vormgegeven. De commissie adviseert dan ook, voor dit gedeelte, in het EPvE van het concept van de 'scheggen' af te stappen, de spelregels aan te scherpen en de tekst van het Kader Ruimtelijke Kwaliteit op te nemen in het EPvE als richtlijn voor de ontwerpers. De commissie geeft aan dat het woord 'scheg/scheggerigheid' onduidelijk is en eigenlijk als begrip niet toereikend voor deze opgave waarin juist behoud en versterking van de historische kenmerken het uitgangspunt moet zijn. Tevens wijst de commissie op de Cultuurhistorische IJsselmeerbiografie, opgesteld door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed waarin staat omschreven hoe om te gaan met dit soort kwesties. Verder zou de commissie graag zien dat de Nota uiterlijk van bouwwerken

		<i>Waterland en de notitie van de Monumenten- en Welstandscommissie Waterland in het EPvE onder '1.4 Uitgangspunten' worden opgenomen. Daarnaast adviseert de commissie het EPvE te testen op doelmatigheid om de te behalen ambities te kunnen realiseren.</i> <i>Concluderend ligt de grootste zorg van de commissie bij de langere trajecten op de dijk, tussen de zogenaamde 'kapen'. Zij vraagt dan ook om hierbij af te stappen van het concept van de 'scheggen' en de methodiek van de simpele spelregels en voor de langere trajecten een nadere uitwerking met specifieke ontwerprichtlijnen op te nemen in het EPvE. De kenmerkende 'baaivorm' dient te worden gerespecteerd en hier dient dus afgeweken te worden van de spelregels (special). Verder geeft de commissie aan graag onderdeel te willen zijn van het K-team, zij zal onderling bespreken wie hier het beste zitting in kan nemen.</i>
	Advies 01-04-2019	collegiaal overleg
	Mon. Advies 01-04-2019	collegiaal overleg
	Bevindingen 27-05-2019	De adviseur ruimtelijke kwaliteit en de landschapsarchitect zijn aanwezig voor een toelichting. Het betreft nu het eindconcept van het Esthetisch Programma van Eisen Dijkversterking Marken waarin de opmerkingen van de commissie en de gemeente zijn verwerkt. De kaart op pagina 10 is uitgebreid met extra legenda-eenheden waaronder de twee specifieke tracés Rozewerf en inlaag, dit is de baai richting de vuurtoren. In de spelregels is opgenomen dat hier het huidige tracé gevolgd dient te worden. Tevens is in de brondocumenten het advies van de commissie opgenomen en zijn er kernkwaliteiten toegevoegd. Bevindingen commissie: De commissie stelt de toevoegingen die zijn gedaan zeer op prijs. De monumentendeskundige van de commissie heeft de spelregels getest door het nieuwe dijktracé in te tekenen aan de hand van de spelregels. Hieruit is gebleken dat de spelregels over het algemeen voldoende houvast bieden behalve op de plek van de Kloostersluis (punt 5), aan het einde van de kreek. De commissie is van mening dat dit punt explicieter omschreven dient te worden, het betreft een waardevol punt waarbij het van belang is dat de landschappelijke waarde beleefd wordt. Het cultuurhistorisch aspect van dat punt is dat dit van oorsprong een laat zeventiende-eeuwse inlaagdijk is. Toen de werven met het klooster zijn opgeheven is deze dijk aangelegd. Ter plaatse van de uitstulping zat de kloostersluis. Het bochtige en slingerende traject is heel kenmerkend voor dit deel van de dijk en zeker als je richting Rozewerf wandelt is het uitzicht over dit deel van de dijk bijzonder, de bezoeker ervaart heel subtiel veranderende vergezichten. De commissie acht het van belang dat deze waarde behouden of versterkt wordt en geeft aan de aanvrager mee daar een kaapvorm in te passen in plaats van een slinger. Voor wat betreft de brondocumenten heeft de commissie waardering voor het feit dat haar advies daarin is opgenomen, echter constateert zij met de verkeerde verwijzing. De commissie vraagt de verwijzing kloppend te maken. Het betreft – na aanpassing deze week- 'Advies Monumenten- en Welstandscommissie Waterland' van 28 mei 2019. Tevens geeft zij als suggestie mee de volgende documenten aan de brondocumenten toe te voegen: - Cultuurhistorische IJsselmeerbiografie - Nota uiterlijk van bouwwerken Waterland 2018 - Marken boven water, deel 1 en 2. Concluderend heeft de commissie waardering voor de inzet van de aanvrager en de discussie die is gevoerd, er zijn flinke stappen gemaakt. De spelregels zijn getest en dat gaat over het algemeen behoorlijk goed. Wel is

		door de commissie nog aandacht gevraagd door één duidelijke plek, de Kloostersluis (punt 5). Dit wordt aan de aanvragers meegegeven. Het plan voldoet, naar mening van de commissie, aan redelijke eisen van welstand. Zij adviseert akkoord te gaan met inachtneming van de gemaakte opmerkingen over de brondocumenten en de Kloostersluis (punt 5).
	Welstandscriteria	Gebiedsgerichte criteria
	Advies	Akkoord
	Mon. advies	Akkoord